

CZERNY'nin
Piyano alma
Öğrenimi Konusunda
Mektupları

CARL CZERNY

Çeviren: Güler DEMİROVA GYÖRFFY

Çeviri Editörleri:

Sibel KARAKELLE

İlgın DOĞU ZENGİN

Carl CZERNY

Çeviren: Güler DEMİROVA GYÖRFFY

Çeviri Editörleri: Sibel KARAKELLE - İlgin DOĞU ZENGİN

CZERNY’NİN PİYANO ÇALMA ÖĞRENİMİ KONUSUNDA MEKTUPLARI

ISBN 978-625-7676-52-6
DOI 10.14527/9786257676526

Kitabın orjinal adı: Письма Карла Черни об изучении игры на фортепиано
Yazarı: Carl CZERNY
Yayınevi: Planet of Music

© 2021, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınev**idir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye’de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000’in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Ağustos 2021, Ankara

Yayın-Proje: Özge Yüksek
Dizgi-Grafik Tasarım: Müge Çetin
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0 312 395 85 71

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 47479

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

C. Czerny'nin Piyano Çalma Öğrenimi Konusunda Mektupları

Sankt-Petersburg

1842

C. Czerny'nin Mektupları. Genç Hanımefendilere Piyanoda İlk Adımlardan İleri Düzeylere Kadar Eğitici Mektuplar.

C. Czerny'nin Piyano Metodu'na ek olarak yazılmıştır.

ÇEVİRENİN ÖN SÖZÜ

Hepimiz biliyoruz ki etütler eğitim sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır. Her müzisyen, eğitiminde etütler ile karşılaşır. Elbette ki CZERNY'nin etütleri de eğitim repertuarında kaçınılmazdır.

Bu eserde, tarzının büyük ustası Carl CZERNY, hayalinde yarattığı 12 yaşındaki öğrencisine gönderdiği epitolar (mektuplardan oluşan) üzerinden, esprili ve sade bir dille, kısa ve zarif bir şekilde, kendi piyano eğitim yöntemini anlatmaktadır.

Yöntem, art arda sekiz-on hafta boyunca on tane mektup ile anlatılmaktadır; böylece genç öğrencinin bu süreçte öğretmeninin önerdiği tavsiyeleri gerçekleştirmek için zamanı da planlanmış olmaktadır. CZERNY, iyi piyano çalmanın genel kuralları, tuşe, aplikatür, gamlar ve egzersizler, yeni eser seçme ve öğrenme prensipleri, general bas'ın prensipleri, hatta doğaçlama hakkında bilgi vermektedir. Yazarın kendisi, "sıradan olan eğitim kitaplarının kuru" dilinden kaçınmaya çalışmış ve her bir konuyu "her yaşın anlayabileceği dille" anlatmaya çalışmıştır. Sunulan önerilerin uygulanmasında ise "her yaş ve her öğrenimin düzeyi için" uygunluğunun altını çizmiştir.

Bu kitabı, kendi müzik eğitimimin her döneminde tekrar tekrar okumuştum. Rusça 1842 yıl basımından (eski Rusça) Türkçe'ye büyük bir zevkle çevirdim. Ümit ediyorum ki bu kitap her bir genç müzisyenin, hatta her bir kitapseverin kütüphanesinde yer alacaktır.

Kitabın eski basımını benim için temin eden, Rusya'daki arkadaşlarım Nina ve Vadim BURMİSTROV'lara teşekkürlerimi sunuyorum.

Kitabın editörlüğünde büyük katkıları olan sayın Prof. Dr. Sibel KARAKELLE'ye ve arkadaşım İlgin Doğu ZENGİN'e ayrıca minnet ve şükranlarımı sunuyorum.

Saygı ve Sevgilerimle,

Çeviren

Doç. Dr. Güler DEMİROVA GYÖRFFY

ORCID: 0000-0003-3244-1508

Ağustos, 2021

ÇEVİRİ EDITÖRLERİNDEN

21. yüzyıl bilgi çağının ve içinde bulunduğumuz koşulların değişimci, dönüşümcü ve yenilikçi öğrenme-öğretme ortamlarını özendirildiği günümüzde yeni normalin dijital gerçekliğine de yerleşirken öğrencilerimizi her koşulda geleceğe hazırlama yolunda onların gereksinimlerine uygun eğitim fırsatlarını oluşturma araç gereçleri de gündend güne değişim göstermektedir. Eğitimcilerin ise değişimci, dönüşümcü ve yenilikçi öğrenme-öğretme ortamlarını takip etmeleri ve kendilerini yenilemeleri beklenmektedir. Geçmiş tarihimizde örneklerine rastladığımız farklı pedagojik yaklaşımları da gündeme getirmek amacıyla çevirisi yapılan bu kitap vesilesiyle Carl CZERNY'nin kaleminden, mektupla öğretim yöntemi ile, sunduğu önerileri günümüz pedagoglarına ulaştırmak hepimiz için kuşkusuz ki heyecan verici bir süreç oldu.

Kitabın hazırlanmasında ve sizlere ulaştırılmasında birçok dostumuzun emeği bulundu. Öncelikle, bizden hiçbir zaman ilgisini esirgemeyen ve yaptığımız çalışmaları her zaman heyecanla destekleyerek kontrollerini sağlayan meslektaşlarımız Demet GÜLÇİÇEK ve SEDAT KARAGÜL'e şükranlarımızı sunuyoruz.

Kitabın basımı için projeyi başlatan ve çalışma ekibini oluşturan Pegem Akademi Yayıncılık yetkilisi Servet SARIKAYA'ya, Yayın Proje Yönetmeni Özge YÜKSEK'e, kitabın dizgi-mizanpaj tasarımını titizlikle gerçekleştiren Müge ÇETİN'e, grafik tasarımda Sevim ALTAY'a ve tüm çalışma ekibine, ayrıca "Planet of Music" yayınevi ekibine sonsuz teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Bütün hayatımızda olduğu gibi kitabın hazırlık aşamasında da bizleri sürekli destekleyen ailelerimize, meslektaşlarımıza, öğretmenlerimize, öğrencilerimize ve tüm dostlarımıza minnet duygularımızı sunuyoruz.

Kitabın, başlangıç, orta ve ileri düzey gibi çoklu seviyedeki öğrencilerle çalışan akademisyenlerimize, öğretmenlerimize, öğretmen adaylarımıza, özel kuruluşlarda ya da bireysel olarak ders

veren piyano eğitimcilerimize ve bütün piyanistlerimize yararlı olmasını diliyor, geri bildirimlerinizin kitabın bir sonraki basımına katkıda bulunacağını ümit ediyoruz.

Saygı ve Sevgilerimizle,

Prof. Dr. Sibel KARAKELLE

ORCID: 0000-0003-4690-354X

Ilgın DOĞU ZENGİN

Ağustos, 2021

İÇİNDEKİLER

Çevirenin Ön Sözü	v
Çeviri Editörlerinden.....	vi

BİRİNCİ MEKTUP

Piyanoda İlk Adımlar.....	1
---------------------------	---

İKİNCİ MEKTUP

Tuşe, Ses ve Tonalite Hakkında	7
--------------------------------------	---

ÜÇÜNCÜ MEKTUP

Ölçü, Nota Değerleri ve Parmak Yerleşimi Hakkında	13
---	----

DÖRDÜNCÜ MEKTUP

İfade, Çarpma ve Süslemeler Hakkında	17
--	----

BEŞİNCİ MEKTUP

Tonlar, Eser Çalışması ve Seyirci Önünde Çalma Hakkında	21
---	----

ALTINCI MEKTUP

Piyanistin Seviyesine Uygun Parça Seçimi Hakkında.....	25
--	----

YEDİNCİ MEKTUP

Şifreli Bas'ın Temelleri	29
--------------------------------	----

SEKİZİNCİ MEKTUP

Akorların Kurulması Hakkında	35
------------------------------------	----

DOKUZUNCU MEKTUP

Şifreli Bas'ın Devamı	41
-----------------------------	----

ONUNCU MEKTUP

Doğaçlama Hakkında	47
--------------------------	----

BİRİNCİ MEKTUP

PIYANODA İLK ADIMLAR

Piyano Çalmanın Temel Kuralları

Sevgili Cecilia,

Birkaç yıl önce aileniz ile tanışma şansım olduğunda müziğe olan yeteneğinizi fark etmiştim ve kendinizi piyano çalma sanatına adanmak istediğinizi duyduğuma çok sevindim. Duyduğunuz melodileri kolaylıkla hafızanızda tutmuş, müzikal ifade ve ritime doğal bir yeteneğiniz olduğunu göstermişsiniz. Narin el ve parmaklarınız, piyano çalmak için gerekli olan tüm özelliklere(fazla yumuşak veya fazla sert olmayan esneklik, hız ve hafiflik) sahipti.

Kuşkusuz, bu güzel sanata olan yatkınlığınızı uzun süre görmezden gelemeyiniz. Çünkü hiçbir sanat dalı, ruhsal gelişimin müzik kadar asil ve kesin bir göstergesi değildir. Biliyorsunuz ki piyano çalmak herkese uygun olsa da özellikle kadınlar ve genç hanımlar için en cazibeli ve onur verici başarılarından biridir. Bu sayede sadece kendimiz için değil, birçok kişi için onurlu ve münasip bir eğlence sunabiliriz. Ayrıca, büyük bir ilerleme kaydedildiğinde, hem amatör hem de profesyonel sanatçılar tarafından kabul gören uluslararası bir ayrıcalığı güvenceye almış oluyoruz.

Yaşadığının yerin bana olan mesafesi yüzünden saygıdeğer ebeveynlerinizin sizler için talep ettikleri ders verme işini maalesef yerine getirememekteyim. Zaman zaman göndereceğim mektuplar yoluyla ve büyük bir titizlikle, öğreniminizi hızlandırıp kolaylaştıracak her şeye dikkatinizi yönlendirmeyi zevkle görevim olarak üstleniyorum. Her şey, eğitiminizin emanet edildiği saygın üstat tarafından keyifli ve eksiksiz olarak sürdürülecektir.

Saygıdeğer Cecilia Hanım, kişisel olarak veya piyano metodumda belirttiğim görüşlerimi, sadece açıklama amaçlı tekrarlar olarak görmenizi rica ediyorum. Bunun sonucu olarak hevesiniz artıp, öğrenme zamanınız kıstaldığı takdirde, üstüme düşen görevi yerine getirmişim demektir.

Tuşları ve notaları tanıma, müzik eğitimindeki tek yorucu ve sıkıcı aşamadır. Bunların üstesinden geldiğinizde, eğitiminizden gün geçtikçe daha da çok keyif almaya başlayacaksınız.

Bulduğunuz durumu; çiçeklerle dolu, bahardan kalma bir yere ulaşmak için içinden geçmek zorunda olduğunuz karışık ve dikenlerle dolu bir çalılıkmış gibi düşünün.

Can sıkıcı bu zorlukların en iyi çözümü, temel kuralları hafızamıza iyice yerleştirmektir. Kendini ve zihnini sevgi, emek ve mantık çerçevesinde tamamen adayan öğrenciler, tuşları ve notaları birkaç hafta içinde öğrenirken; sürecin yoruculuğundan kaçınan öğrenciler, aynı sonuca ulaşmaya çalışırken birkaç ay kaybeder. Bu bilgileri göz önünde bulundurursak, sizce hangi yöntem daha iyi?

Cecilia Hanımefendi, her şeyden önce sizi, piyano başında zarif ve uygun bir pozisyonda oturmaya ısrarla teşvik ediyorum.

Kullandığınız tabure, kollarınızı serbest bıraktığınızda, dirseklerinizin klavyeden çok az daha yukarıda kalacağı bir yükseklikte olmalıdır. Ayaklarınız yere değmiyorsa küçük bir destek üzerine basmanızı tavsiye ediyorum. Her zaman klavyeyi ortalayacak şekilde oturmanız gerekmektedir; öyle bir pozisyon seçmelisiniz ki dirsekleriniz klavyeye omuzlarınızdan daha yakın olsun.

Aynı derecede önemli bir diğer konu ise baş ve gövdenin pozisyonudur; gergin veya eğri durmamalıdır. Kamburlarını bir kedinin sırtına benzeterek şakayla karışık alay ettiğim eski öğrencilerim, sonradan bana bu konudaki ısrarım için teşekkür etmişlerdir.

Uygunsuz bir pozisyon sadece komik ve çirkin görünmekle kalmaz, aynı zamanda doğal ve zarif bir şekilde çalmayı engeller.

Kolun ön kısmı (dirsekten parmaklara kadar) düz, yatay bir çizgi şeklinde olmalı; bilekler ne yüksek ne de alçak olmalıdır.

Başparmaklar da dahil olmak üzere, parmaklar dışa doğru uzatıldıklarında düz bir çizgi oluşturacak şekilde bükülmelidir. Bu sayede tuşlara, parmak uçlarının düz kısmı veya tırnaklar yerine, parmak uçlarıyla basılabilir. Siyah tuşlara basarken parmaklar biraz daha uzatılmalıdır; ancak bu durumda bile her zaman yeteri kadar bükülü olmaları gerekir.

Tuşlara, parmaklarla fazladan herhangi bir darbe olmadan sağlam bir şekilde basılmalıdır; bunu yaparken hem elin hem de bileğin gereksiz hareketler yapmasına izin verilmemelidir. Başparmak tuşa her zaman dış dar kenarıyla basmalı ve bunu yaparken çok az bükülü olmalıdır.

Beyaz tuşlara geniş yüzeylerinin ortasından, siyah tuşlara ise uçlarına yakın basılmalıdır.

Hanımefendi, unutmayın ki hiçbir tuşa yandan veya yamuk bir şekilde basmamak gerekir; aksi takdirde yanlış komşu tuşa basabilirsiniz ve müzikte yanlış nota çalmaktan daha kötü hiçbir şey yoktur.

Tuşa tek parmak basıyorsa, öbür parmaklar bükülü bir şekilde tuşlara yakın olmak koşuluyla serbest olarak havada durmalıdır; çünkü tuşlara basma anına kadar parmaklarımız tuşlara değmemelidir.

En önemli parmak, başparmaktır; asla klavyenin altına sarkmasına izin verilmemelidir. Aksine, her zaman tuşların üzerinde, ucu siyah tuşların üst yüzeyinden biraz daha yüksekte kalacak şekilde tutulmalıdır; başparmak bu pozisyondan basılmalıdır.

Bu kurallara tam olarak uyabilmek için dirsekler asla, vücuttan fazla uzakta durmamalı, kollar ise gövdeye değmeksizin rahat bırakılmalıdır.

Bu kuralların gerekliliğini bir süre anlayamayacaksınız.

Notaların öğrenilmesi hafıza işidir. Her notanın tuşunu tek seferde, en ufak bir tereddüt olmadan bulabilmeyi hedeflemelisiniz. Müzikte buna *nota okuma* denir ve bunu başardığınızda, müzik eğitiminin başlangıçta size sunabileceği zorlukların üstesinden gelmişsiniz demektir.

Doğal olarak, ilk aşamalarda sadece sol anahtarının notalarını öğreneceksiniz. Bunun için birkaç yöntem öneriyorum:

1. Notaya bakınca ismini yüksek sesle söyleyip, tuşlarda bulmak ve basmak.
2. Herhangi bir tuşa basın, ismini söyleyin ve portede yerini bulun.
3. Herhangi bir tuşa bastıktan sonra, önce ismini, sonra ise hangi çizgi veya boşluğa yazıldığını söyleyin.
4. Sık sık küçük parçalar çalın, çalarken notaların ismini tek tek söyleyin.
5. Hanımefendi, aşağıdaki önerilerime mutlaka uymanız gerektiğini söylemeliyim:

Eğitilmiş bir genç hanımdan beklendiği üzere, ileri düzeyde yazı yazabilmektesiniz; bu nedenle nota yazmayı da öğrenmelisiniz. Bu küçük zahmetin karşılığını, beraberinde gelecek avantajlar sayesinde fazlasıyla alacaksınız. Harflerin aksine nota yazımı çok kolaydır; her gün bu çalışmaya 15 dakika ayırmanız halinde birkaç hafta sonra yeterince ustalaşmış olacaksınız.

Öğretmeniniz size bu çalışmaya dair gereken talimatları iletacaktır. Notaları çizgilere veya boşluklara yazmaya alıştığınızda; çok basit bir parçayı, notaların üzerine isimlerini yazarak başka bir kâğıda aktardıktan sonra, yavaşça çalın.

Sol anahtarını mükemmel bir şekilde öğrenip metodumdaki iki el için de yazılmış küçük parçaları yavaş; ancak hatasız bir şekilde çalabilmeye başladığınızda, aynı yöntemi baştaki notalara uygulayın.

Her esere, parmak numaralarına olanca özeni göstererek, tamamen hatasız bir şekilde, duraksamadan çalabilene kadar çalışmalısınız. Göz ve parmakları notalara alıştırmak için her gün küçük parça ve pasajları deşifre edin.

İlk başta, notayı gördükten sonra klavyeye bakmak gerekir; ancak tuşları bulacak kadar kendimizden emin olduktan sonra gözleri notalarda tutmakta fayda vardır.

Hanımefendi, çok önemli son bir uyarıda bulunmama izin verin: Parmaklar tuşlara basmak için gerekli olan esnekliği kazanmadığı sürece, nota bilgisinin bize çok az faydası olur. Bu nedenle, küçük, narin; ancak kuvvetli parmaklarınızın bu esnekliği hızlıca kazanabilmesi için eğitmeninizin size açıklayacağı, Piyano Metodu'mun başlarında bulabileceğiniz, her iki el için de yazdığım beş parmak egzersizlerini her gün çalmanızı ısrarla öneriyorum.

Bu egzersizlerin karşınıza çıkaracağı küçük zorluklardan korkmayın; günde en az 15 dakika ayırıp, 3-4 defa pratik yapın. Öyle ki kaskatı ve tutuk ellerle piyano çalmak, kaskatı ve tutuk bacaklarla dans etmek kadar imkânsızdır. *Parmak çabukluğu, piyano çalmanın en önemli şartlarından biridir.*

Eğitmeninizin her gün bir saat ders vermesi gayet uygundur. Buna ek olarak, günde bir, mümkünse iki saatinizi tek başınıza pratik yapmaya ayırırsanız, başlangıç seviyesinde karşılaştığınız zorlukların hepsini birkaç ay içinde tamamen aşmış olacaksınız ve gün geçtikçe, müziğin kendini ona adayanlara bahşettiği kıvançtan, daha da fazla keyif alacaksınız.

Şimdilik elveda Cecilia Hanımefendi.

Gelişmenizin ilerleyişinden yakın zamanda keyif almanız dileğiyle...

Hizmetinizdeyim,

Carl Czerny